

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
Poslanecká sněmovna
2009
V. volební období

759

Vládní návrh

na vydání

zákona

kterým se mění zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 62/2003 Sb., o volbách do Evropského parlamentu a o změně některých zákonů, a zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

ZÁKON

ze dne..... 2009,

kterým se mění zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 62/2003 Sb., o volbách do Evropského parlamentu a o změně některých zákonů, a zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna zákona o volbách do Parlamentu České republiky

Čl. I

Zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů, ve znění zákona č. 212/1996 Sb., nálezů Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 243/1999 Sb., zákona č. 204/2000 Sb., nálezů Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 64/2001 Sb., zákona č. 491/2001 Sb., zákona č. 37/2002 Sb., zákona č. 171/2002 Sb., zákona č. 230/2002 Sb., zákona č. 62/2003 Sb., zákona č. 418/2004 Sb., zákona č. 323/2006 Sb., zákona č. 480/2006 Sb. a zákona č. 261/2008 Sb., se mění takto:

1. V § 82 se věta druhá nahrazuje větou „Člen okrskové volební komise a zvláštní okrskové volební komise, který je v pracovním poměru nebo poměru obdobném pracovnímu poměru, má nárok na pracovní volno v nezbytně nutném rozsahu a na náhradu mzdy nebo platu ve výši průměrného výdělku od uvolňujícího zaměstnavatele.“.
2. Na konci § 82 se doplňuje věta „Členovi okrskové volební komise a zvláštní okrskové volební komise, který není v pracovním poměru ani v poměru obdobném pracovnímu poměru, avšak je výdělečně činný, přísluší paušální náhrada ušlého výdělku za dobu výkonu funkce člena okrskové volební komise a zvláštní volební komise.“.
3. Poznámka pod čarou č. 12 se zrušuje.
4. V § 92 odst. 1 písm. d) se za slovo „odměny“ vkládají slova „a paušální náhrady ušlého výdělku“.

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona o volbách do zastupitelstev krajů

Čl. II

Zákon č. 130/2000 Sb. o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 273/2001 Sb., zákona č. 37/2002 Sb., zákona č. 230/2002 Sb. a zákona č. 309/2002 Sb., se mění takto:

1. V § 55 se věta druhá nahrazuje větou „Člen okrskové volební komise, který je v pracovním poměru nebo poměru obdobném pracovnímu poměru, má nárok na pracovní volno v nezbytně nutném rozsahu a na náhradu mzdy nebo platu ve výši průměrného výdělku od uvolňujícího zaměstnavatele.“.
2. Na konci § 55 se doplňuje věta „Členovi okrskové volební komise, který není v pracovním poměru ani v poměru obdobném pracovnímu poměru, avšak je výdělečně činný, přísluší paušální náhrada ušlého výdělku za dobu výkonu funkce člena okrskové volební komise.“.
3. Poznámka pod čarou č. 24 se zrušuje.
4. V § 59 písm. d) se za slovo „odměny“ vkládají slova „a paušální náhrady ušlého výdělku“.

ČÁST TŘETÍ

Změna zákona o volbách do zastupitelstev obcí

Čl. III

Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 230/2002 Sb. a zákona č. 309/2002 Sb., se mění takto:

1. V § 1 odst. 1 se za slovo „upravuje“ vkládají slova „v souladu s právem Evropských společenství¹⁾“.

Poznámka pod čarou č. 1 zní:

„¹⁾ Směrnice Rady 94/80/ES ze dne 19. prosince 1994, kterou se stanoví pravidla pro výkon práva volit a být volen v obecních volbách pro občany Unie s bydlištěm v členském státě, jehož nejsou státními příslušníky.“.

Dosavadní poznámka pod čarou č. 1 se označuje jako poznámka pod čarou č. 1a, a to včetně odkazu na poznámku pod čarou.

2. V § 62 se věta druhá nahrazuje větou „Člen okrskové volební komise, který je v pracovním poměru nebo poměru obdobném pracovnímu poměru, má nárok na

pracovní volno v nezbytně nutném rozsahu a na náhradu mzdy nebo platu ve výši průměrného výdělku od uvolňujícího zaměstnavatele.“.

3. Na konci § 62 se doplňuje věta „Členovi okrskové volební komise, který není v pracovním poměru ani v poměru obdobném pracovnímu poměru, avšak je výdělečně činný, přísluší paušální náhrada ušlého výdělku za dobu výkonu funkce člena okrskové volební komise.“.
4. Poznámka pod čarou č. 33 se zrušuje.
5. V § 74 písm. a) se za slovo „odměny“ vkládají slova „a paušální náhrady ušlého výdělku“.

ČÁST ČTVRTÁ

Změna zákona o volbách do Evropského parlamentu

Čl. IV

Zákon č. 62/2003 Sb., o volbách do Evropského parlamentu a o změně některých zákonů, se mění takto:

1. V § 1 se za slovo „upravuje“ vkládají slova „v souladu s právem Evropských společenství¹⁾“.

Poznámka pod čarou č. 1 zní:

„¹⁾ Směrnice Rady 93/109/ES ze dne 6. prosince 1993, kterou se stanoví pravidla pro výkon práva volit a být volen ve volbách do Evropského parlamentu občanů Unie, kteří mají bydliště v některém členském státě a nejsou jeho státnímu příslušníky.“.

Dosavadní poznámka pod čarou č. 1 se označuje jako poznámka pod čarou č. 1a, a to včetně odkazu na poznámku pod čarou.

2. V § 61 se věta druhá nahrazuje větou „Člen okrskové volební komise, který je v pracovním poměru nebo poměru obdobném pracovnímu poměru, má nárok na pracovní volno v nezbytně nutném rozsahu a na náhradu mzdy nebo platu ve výši průměrného výdělku od uvolňujícího zaměstnavatele.“.
3. Poznámka pod čarou č. 20 se zrušuje.

ČÁST PÁTÁ

Změna zákoníku práce

Čl. V

V § 203 odst. 2 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění zákona č. 126/2008 Sb., se písmeno f) zrušuje.

Dosavadní písmena g) až m) se označují jako písmena f) až l).

ČÁST ŠESTÁ

ÚČINNOST

Čl. VI

Tento zákon nabývá účinnosti dnem jeho vyhlášení.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

Obecná část

I. Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů regulace

1. Důvod předložení

1.1. Název

Na základě usnesení vlády č. 1180 ze dne 17. září 2008 se předkládá návrh zákona, kterým se mění zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 62/2003 Sb., o volbách do Evropského parlamentu a o změně některých zákonů, a zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

1.2. Identifikace problému, cílů, kterých má být dosaženo a rizik spojených s nečinností

Usnesení č. 1180/2008 vláda přijala v návaznosti na *Informaci k problematice odměňování a nároků členů okrskových volebních komisí*, která jí byla předložena k projednání a přijetí rozhodnutí z důvodu, že před podzimními volbami do zastupitelstev krajů a do jedné třetiny Senátu zaregistrovalo Ministerstvo vnitra od volebních orgánů, zejm. od krajských úřadů, ale i přímo od obecních úřadů a starostů obcí varovné signály, že sestavit okrskové volební komise bude, vzhledem k nevýhodnosti podmínek, za kterých je funkce člena okrskové volební komise vykonávána, velmi obtížné, což by mohlo z organizačně technického hlediska vážně ohrozit hladký průběh voleb.

Za výkon funkce člena okrskové volební komise náleží podle volebních zákonů zvláštní odměna, která se s výjimkou symbolického navýšení pro zapisovatele a předsedu okrskové volební komise od 90. let nenavýšovala.

V roce 2008 zároveň nastalo zhoršení podmínek pro členy okrskových volebních komisí v důsledku nabytí účinnosti zákona č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, který novelizoval, mimo jiné, § 5 písm. a) zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o veřejném zdravotním pojištění“), v důsledku čehož došlo u členů okrskových volebních komisí k povinnosti platit z odměny pojistné na veřejné zdravotní pojištění. Tato povinnost však bude zřejmě platit jen pro volby v roce 2008, neboť Ministerstvo zdravotnictví již připravilo novelu zákona o veřejném zdravotním pojištění, která by měla, kromě jiného, zahrnout členy okrskových volebních komisí do výčtu výjimek, na něž se tato povinnost nevztahuje.

Dalším faktorem, který zhoršil postavení členů okrskových volebních komisí, je zrušení nároku na náhradu mzdy pro člena okrskové volební komise, který je zaměstnancem a funkci v okrskové volební komisi vykonává v pracovní době. Volební zákony obsahují ustanovení, podle kterého nároky člena okrskové volební komise na pracovní volno s náhradou mzdy od zaměstnavatele spojené s výkonem funkce upravují pracovní právní předpisy. Volební zákony přitom odkazují na § 17 nařízení vlády č. 108/1994 Sb., kterým se provádí zákoník

práce a některé další zákony, ve znění pozdějších předpisů a na vyhlášku č. 18/1991 Sb., o jiných úkonech v obecném zájmu. Zmíněné nařízení vlády a vyhláška však byly s účinností od 1. ledna 2007 zrušeny zákonem č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „nový zákoník práce“).

Nový zákoník práce v § 200 stanoví, že zaměstnavatel poskytne zaměstnanci pracovní volno v nezbytně nutném rozsahu k výkonu veřejných funkcí, občanských povinností a jiných úkonů v obecném zájmu, pokud tuto činnost nelze provést mimo pracovní dobu. Náhrada mzdy nebo platu od zaměstnavatele v těchto případech nepřísluší, není-li dále v tomto zákoně stanoveno jinak, nebo není-li dohodnuto jinak. Zvláštní právní předpisy upravující překážky v práci z důvodu obecného zájmu tím nejsou dotčeny.

Jiným úkonem v obecném zájmu je podle § 203 odst. 2 písm. f) nového zákoníku práce i činnost člena volební komise při volbách do Parlamentu České republiky, Evropského parlamentu a zastupitelstev územních samosprávných celků. Za tento jiný úkon v obecném zájmu přiznává nový zákoník práce zaměstnancům toliko pracovní volno v nezbytně nutném rozsahu, tedy nikoli náhradu mzdy nebo platu od zaměstnavatele. V souladu s ustanovením § 200 poslední části věty druhé nového zákoníku práce však může dojít mezi účastníky pracovněprávního vztahu, tj. mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem, k dohodě (formou individuální dohody, kolektivní smlouvy nebo vnitřního předpisu) o poskytnutí náhrady mzdy při překážce v práci spočívající ve výkonu funkce člena okrskové volební komise. Nový zákoník práce tedy zrušil obligatorní nárok na náhradu mzdy pro členy okrskových volebních komisí a učinil z něj toliko nárok fakultativní, který je závislý na dohodě se zaměstnavatelem.

Tato situace se částečně změnila, když vláda na základě shora zmíněné *Informace k problematice odměňování a nároků členů okrskových volebních komisí* svým usnesením č. 1180 ze dne 17. září 2008 podpořila záměr Ministerstva vnitra navýšit formou novely volebních vyhlášek zvláštní odměny členům okrskových volebních komisí pro všechny volby o 500 Kč. V návaznosti na to Ministerstvo vnitra připravilo v dohodě s Ministerstvem práce a sociálních věcí a Ministerstvem financí příslušnou vyhlášku, která byla dne 7. října 2008 publikována ve Sbírce zákonů pod č. 368/2008 Sb. a současně nabyla účinnosti. Zároveň vláda rozhodla a ministru vnitra v bodě III. uložila zpracovat a vládě do 31. prosince 2008 předložit návrhy změn volebních zákonů tak, aby nárok člena okrskové volební komise na náhradu mzdy byl zakotven přímo v nich.

Cílem řešení problému je tedy právně zakotvit nárok na náhradu mzdy pro členy okrskových volebních komisí, kteří jsou zaměstnanci a výkon funkce v okrskové volební komisi zasahuje do jejich pracovní doby. Náhrada mzdy pro tyto osoby by se tak stala opět obligatorní, jako v době před účinností nového zákoníku práce, což je vzhledem k výše uvedeným problémům při obsazování okrskových volebních komisí nanejvýš žádoucí.

Při zakotvení nároku na náhradu mzdy pro členy okrskových volebních komisí, kteří jsou v pracovním poměru, se s ohledem na rovnost podmínek jeví jako spravedlivé nahradit též ušlý výdělek členům okrskové volební komise, kteří sice nejsou v pracovním poměru ani v poměru mu obdobném, ale jsou výdělečně činní. Náhradu ušlého výdělku pro členy okrskové volební komise formou paušální náhrady v současné době umožňuje pouze zákon č. 62/2003 Sb., o volbách do Evropského parlamentu a o změně některých zákonů, který byl z volebních zákonů přijat jako poslední. Zakotvit nárok na náhradu ušlého výdělku i v dalších volebních zákonech pro ostatní druhy voleb je tudíž potřebné nejen s ohledem na rovnost podmínek pro členy okrskových volebních komisí, ale i s ohledem na jednotnost právní úpravy, neboť v současné době je vysvětlení, proč jeden volební zákon tento nárok zakotvuje, zatímco ostatní nikoli, prakticky neodůvodnitelné.

2. Návrh variant řešení

Varianta nulová, tj. ponechání stávající právní úpravy bez jakýchkoli změn, se pro daný případ vůbec nezvažuje, neboť takový postup, resp. nečinnost, by byl v přímém rozporu s usnesením vlády č. 1180/2008, které výslovně ukládá zpracovat a předložit změnu volebních zákonů. K uvedenému závěru přitom vláda dospěla po projednání zevrubné *Informace k problematice odměňování a nároků členů okrskových volebních komisí*, s jejímž předložením vládě vyslovila souhlas i Státní volební komise.

Nárok na pracovní volno s náhradou mzdy pro členy okrskových volebních komisí by bylo nepochybně možné, a vzhledem k předmětu právní úpravy i logické a systematické, zakotvit v pracovněprávních předpisech, konkrétně v novém zákoníku práce. Z jednání se zástupci Ministerstva práce a sociálních věcí k otázce nároků a odměňování členů okrskových volebních komisí, které předcházelo jejímu projednání ve vládě, však vyplynulo, že rozšiřování výčtu činností v novém zákoníku práce, za které je poskytováno pracovní volno i náhrada mzdy, by odporovalo principům a koncepci, na které byl tento předpis vytvořen; nic však nebrání tomu, aby nárok na náhradu mzdy pro členy okrskových volebních komisí zakotvily zvláštní právní předpisy, v daném případě volební zákony.

3. Vyhodnocení nákladů a přínosů

3.1. Identifikace nákladů, přínosů a dotčených subjektů

Vzhledem k tomu, že pro daný případ se navrhuje pouze jedna vhodná varianta řešení, nevztahuje se vyhodnocení nákladů a přínosů na jednotlivé varianty, ale v rámci navrhované varianty na jednotlivé oblasti, jež mají být předmětem právní úpravy.

a) Náhrada mzdy pro členy okrskových volebních komisí

Náklady: Bude-li zaměstnavatel opět povinen poskytovat svému zaměstnanci, který vykonává funkci člena okrskové volební komise v pracovní době, náhradu mzdy, bude tato částka zaměstnavatelům refundována ze státního rozpočtu z prostředků určených na volby stejným způsobem, jako tomu bylo před změnou právní úpravy v novém zákoníku práce, kde byl nárok na náhradu mzdy zrušen.

Jaké výše dosahovaly náklady na refundaci náhrady mezd ve volbách před účinností nového zákoníku práce, nelze přesně zjistit. Z namátkového průzkumu provedeného u 10 obcí s celkovým počtem 448 volebních okrsků bylo zjištěno, že při volbách do zastupitelstev obcí v roce 2006 připadala na jeden volební okrsek refundace náhrady mezd v průměrné výši 500 Kč. Použijeme-li takto zjištěnou průměrnou částku na 15 000 volebních okrsků, činily by náklady na refundaci náhrady mezd cca 7,5 mil Kč.

Jedná se o přímý peněžitý náklad, který by se opakoval při všech volbách.

Přínosy: Odstranění překážek a větší motivace pro výkon funkce v okrskové volební komisi, čímž se současně minimalizuje riziko, že okrskové volební komise nebude možné obsadit, a že nastanou problémy v organizačně technickém zabezpečení voleb.

Skupiny a subjekty, jichž se návrh dotýká:

- zaměstnanci: odstraňuje se jim překážka pro výkon funkce v okrskové volební komisi,
- zaměstnavatelé: poskytnutá náhrada mzdy jim bude refundována ze státního rozpočtu,

- volební orgány, zejm. starostové obcí: návrh směřuje k minimalizaci problémů při obsazování okrskových volebních komisí.

b) Náhrada ušlého výdělku pro členy okrskových volebních komisí

Náklady: Podle prováděcí vyhlášky č. 409/2003 Sb. k zákonu o volbách do Evropského parlamentu, kde je doposud jako v jediném upravena náhrada ušlého výdělku pro člena okrskové volební komise, který není v pracovním poměru ani v poměru mu obdobném, avšak je výdělečně činný, je paušální náhrada ušlého výdělku stanovena ve výši 85 Kč za hodinu, nejvýše však 680 Kč za jeden den. Navrhuje se, aby výše této paušální náhrady byla zachována a převzata i pro ostatní volby.

Budeme-li předpokládat, že v přibližně polovině okrskových volebních komisí (cca 7 500) bude 1 osoba, která bude uplatňovat náhradu ušlého výdělku za 1 den, resp. 8 hodin strávených v okrskové volební komisi, získáme tímto hrubým odhadem částku cca 5 mil Kč, jež by představovala finanční dopad na státní rozpočet.

Jedná se o přímý peněžitý náklad, který by se opakoval při všech volbách.

Přínosy: Obdobně jako u náhrady mzdy by se odstranily překážky pro výkon funkce v okrskové volební komisi a větší motivací by se zároveň snižovalo riziko, že okrskové volební komise nebude možné obsadit, a že nastanou problémy v organizačně technickém zabezpečení voleb.

Současně by se nastavily rovné podmínky pro výkon funkce člena okrskové volební komise u zaměstnanců a u osob samostatně výdělečně činných a sjednotila by se právní úprava ve všech volebních zákonech.

Skupiny a subjekty, jichž se návrh dotýká:

- osoby samostatně výdělečně činné: odstraňuje se jim překážka pro výkon funkce v okrskové volební komisi,
- volební orgány, zejm. starostové obcí: návrh směřuje k minimalizaci problémů při obsazování okrskových volebních komisí.

3.2. Konzultace

Nárok na náhradu mzdy pro členy okrskových volebních komisí

Otázka zakotvení nároku na náhradu mzdy pro členy okrskových volebních komisí ve volebních zákonech byla konzultována již od počátku roku 2008 v rámci přípravy novely prováděcích vyhlášek k volebním zákonům, kterou se navyšovaly zvláštní odměny členům okrskových volebních komisí, neboť se jednalo o jednu z variant možných řešení problematiky odměňování a nároků členů okrskových volebních komisí, která byla navrhována už pro podzimní volby 2008, nakonec však nebyla z časových důvodů realizována.

Zakotvení nároku na náhradu mzdy pro členy okrskových volebních komisí bylo diskutováno též na zasedání Státní volební komise a se zástupci Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva financí při pracovních schůzkách i v písemném styku. Ostatní resorty, dotčené orgány veřejné správy a organizace se k tomuto návrhu vyjadřovaly v rámci meziresortního připomínkového řízení k výše zmíněné novele vyhlášek.

4. Návrh řešení

4.1. Zhodnocení variant a výběr nejvhodnějšího řešení

Vzhledem k existenci jediné varianty řešení, kdy vhodnost ostatních byla vyloučena již v průběhu konzultací, lze učinit závěr, který je v souladu též s usnesením vlády č. 1180/2008, že návrh řešení spočívá v takové změně volebních zákonů, která výslovně zakotví nárok člena okrskové volební komise, který je zaměstnancem, na náhradu mzdy od zaměstnavatele.

S ohledem na rovnost podmínek pro členy okrskových volebních komisí a jednotnost právní úpravy ve všech volebních zákonech se navrhuje, aby současně s nárokem na náhradu mzdy byl ve všech volebních zákonech zakotven i nárok na paušální náhradu ušlého výdělku pro členy okrskových volebních komisí, kteří nejsou v pracovním poměru nebo poměru obdobném, avšak jsou výdělečně činní.

4.2. Implementace a vynucování

Za implementaci novelizovaných volebních zákonů odpovídá Ministerstvo vnitra.

V důsledku implementace novely volebních zákonů budou dotčené subjekty provádět tyto úkony:

- obecní úřady: výplata refundace náhrady mzdy zaměstnavatelům obdobně jako před účinností nového zákoníku práce, refundace náhrady ušlého výdělku členům okrskových volebních komisí při všech druhích voleb,
- zaměstnavatelé: výplata náhrady mzdy zaměstnancům, kteří v pracovní době vykonávají funkci člena okrskové volební komise.

Náklady na implementaci vzniklé v souvislosti s refundací náhrady mzdy a paušální náhrady ušlého výdělku pro členy okrskových volebních komisí budou hrazeny ze státního rozpočtu, kapitoly Všeobecná pokladní správa, z prostředků určených na volby.

4.3. Přezkum účinnosti

Pro posuzování účinnosti navrhovaného řešení v praxi budou využity zejména poznatky obsažené v hodnotících zprávách z voleb, které Ministerstvu vnitra po každých celostátních volbách zasílají krajské úřady, a v nichž se odrážejí i postoje a názory na danou problematiku z jednotlivých obcí v územním obvodu příslušného krajského úřadu.

4.4. Kontakty

JUDr. Lucie Fišarová
odbor všeobecné správy
Ministerstvo vnitra
tel.: 974 817 371
e-mail: fisarova@mvcz.cz

II. Zhodnocení navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem

Navrhovaná právní úprava je v souladu s Ústavou České republiky a Listinou základních práv a svobod.

III. Zhodnocení navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami a s předpisy Evropské unie

Volby do Evropského parlamentu upravuje čl. 190 Smlouvy o založení Evropského společenství (SES) a pravidla k jeho provedení /Act concerning the election of the representatives of the Assembly by direct universal suffrage, Celexové číslo: 41976X1008(01)/, a čl. 19 SES, který upravuje aktivní i pasivní právo občana EU v komunálních volbách a ve volbách do Evropského parlamentu. Na úrovni sekundárního práva se dané problematiky týká zejména směrnice Rady 93/109/ES ze dne 6. prosince 1993, kterou se stanoví pravidla pro výkon práva volit a být volen ve volbách do Evropského parlamentu občanů Unie, kteří mají bydliště v některém členském státě a nejsou jeho státními příslušníky. Co se týče voleb na místní úrovni, je rozhodující zejména směrnice Rady 94/80/ES ze dne 19. prosince 1994, kterou se stanoví pravidla pro výkon práva volit a práva být volen v obecních volbách pro občany Unie s bydlištěm v členském státě, jehož nejsou státními příslušníky. Uvedené normy práva ES/EU jsou v současné době plně implementovány do právního řádu České republiky.

Podrobnosti volebního procesu samotného a způsob organizačního zajištění voleb, které jsou předmětem předkládaného návrhu, předpisy práva ES/EU neupravují, a navrhované změny jsou tudíž v plně v kompetenci národních zákonodárců jednotlivých členských států.

IV. Návrh na vyslovení souhlasu s návrhem zákona v prvním čtení

Navrhuje se použití ustanovení § 90 odst. 2 zákona č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů, podle kterého může Poslanecká sněmovna s návrhem zákona vyslovit souhlas již v prvním čtení. Důvodem pro zvolený postup je úsilí schválit předkládaný návrh zákona v rámci dalších legislativních projednávání tak, aby volby do Evropského parlamentu, které se budou konat již v létě letošního roku, mohly proběhnout podle nové právní úpravy.

Zvláštní část

K Čl. I až Čl. IV

Ustanovení volebních zákonů o tom, že nároky člena okrskové volební komise na pracovní volno s náhradou mzdy od zaměstnavatele spojené s výkonem funkce upravují pracovněprávní předpisy, se nahrazuje výslovným zakotvením nejen nároku na pracovní volno, ale i výslovným zakotvením nároku na náhradu mzdy nebo platu od uvolňujícího zaměstnavatele. Uvolňujícím zaměstnavatelem je míněn ten zaměstnavatel, který uvolňuje svého zaměstnance v pracovní době z práce z důvodu výkonu funkce člena okrskové volební komise.

Před účinností nového zákoníku práce byly tyto nároky pro členy okrskových volebních komisí zakotveny v prováděcích předpisech k zákoníku práce. Poté, co došlo k jejich zrušení a nový zákoník práce stanovil, že členům volebních komisí při volbách do Parlamentu České republiky, Evropského parlamentu a zastupitelstev územních samosprávných celků přísluší pouze pracovní volno v nezbytně nutném rozsahu, došlo ke zhoršení podmínek pro výkon funkce člena okrskové volební komise. Již dříve problematické obsazování okrskových volebních komisí se v důsledku toho stalo ještě obtížnější, což působí vážné překážky při organizačně technickém zajištění voleb.

Otázka nároku člena okrskové volební komise na náhradu mzdy byla dlouho a podrobně diskutována v rámci problematiky odměňování a nároků členů okrskových volebních komisí a v souvislosti s přípravou vyhlášky o navýšení jejich odměn. Tehdy zakotvení nároku členů okrskových volebních komisí na náhradu mzdy přímo ve volebních zákonech podpořilo i Ministerstvo financí a Ministerstvo práce a sociálních věcí s tím, že z hlediska pracovněprávní úpravy dojde pouze k rozšíření okruhu úkonů v obecném zájmu, kdy podle jiného právního předpisu náleží zaměstnanci po dobu uvolnění náhrada mzdy nebo platu od zaměstnavatele, avšak ta je následně zaměstnavateli kompenzována refundací.

S konečnou platností rozhodla tuto otázku vláda, když v usnesení č. 1180/2008 uložila ministru vnitra do konce roku zpracovat a vládě předložit změnu volebních zákonů tak, aby v nich byl nárok člena okrskové volební komise na náhradu mzdy výslovně zakotven.

Nárok zaměstnavatele na refundaci náhrady mzdy vyplývá jednak z ustanovení § 206 odst. 4 nového zákoníku práce a jednak bude upraven ve směrnici Ministerstva financí o postupu krajů a obcí při financování voleb.

Nárok na náhradu mzdy nebo platu se však týká pouze členů okrskových volebních komisí, kteří jsou v pracovním poměru. Jde-li o členy okrskových volebních komisí, kteří sice nejsou v pracovním poměru nebo poměru mu obdobném, ale jsou výdělečně činní, náleží jim v současné době paušální náhrada ušlého výdělku pouze při volbách do Evropského parlamentu, tedy při volbách, jejichž právní úprava je nejnovější. Při ostatních volbách je absence náhrady ušlého výdělku již dlouhodobě vnímána jako podstatný nedostatek, který nejen, že způsobuje neodůvodnitelnou nejednotnost v právní úpravě jednotlivých voleb, ale především zakládá nerovné podmínky výkonu funkce u výdělečně činných členů okrskových volebních komisí. Za stávající právní úpravy je pochopitelné, že samostatně výdělečně činné osoby nemají zájem vykonávat funkci v okrskových volebních komisích.

Navrhuje se proto nárok na paušální náhradu ušlého výdělku za dobu výkonu funkce člena okrskové volební komise upravit stejným způsobem, jako je nyní upraven v zákoně o volbách do Evropského parlamentu.

Vzhledem k tomu, že výše paušální náhrady je v současnosti upravena taktéž pouze v prováděcí vyhlášce k zákonu o volbách do Evropského parlamentu, vyvolá zakotvení tohoto nároku pro všechny volby nutnost doplnit příslušná ustanovení i do ostatních volebních

vyhlášek; proto je třeba do volebních zákonů – s výjimkou zákona o volbách do Evropského parlamentu – rovněž doplnit (rozšířit) zmocnění k vydání prováděcí vyhlášky o pravomoc stanovit právě výši paušální náhrady ušlého výdělku za dobu výkonu funkce člena volební komise. V souvislosti s tím bude třeba doplnit i směrnici Ministerstva financí o postupu krajů a obcí při financování voleb tak, aby výdaje na paušální náhradu ušlého výdělku byly nezbytně nutnými výdaji na organizačně technické zabezpečení voleb, které se hradí z prostředků státního rozpočtu určených na volby.

S ohledem na obsah těchto ustanovení je nadbytečné ustanovení § 203 odst. 2 písm. f) nového zákoníku práce; toto ustanovení nového zákoníku práce se proto navrhuje vypustit (srov. čl. V).

Prostřednictvím čl. III (změna zákona o volbách do zastupitelstev obcí) a čl. IV (změna zákona o volbách do Evropského parlamentu) se do uvedených zákonů navíc doplňuje tzv. referenční odkaz na relevantní předpisy práva ES/EU; tím se vyhovuje požadavkům zakotveným mj. v čl. 48 Legislativních pravidel vlády.

K Čl. V

Navrhuje se změna nového zákoníku práce spočívající ve vypuštění § 203 odst. 2 písm. f), neboť nároky členů okrskových volebních komisí budou komplexně upraveny právě novelizovanými volebními zákony.

K Čl. VI

Nabytí účinnosti zákona se navrhuje ke dni jeho vyhlášení, neboť budou-li navrhované změny ve volebních zákonech schváleny, je nanejvýš potřebné, aby je bylo možno aplikovat již při nejbližších volbách, tj. při volbách do Evropského parlamentu počátkem června 2009, neboť stávající právní úprava týkající se nároků členů okrskových volebních komisí je v praxi velmi problematická.

Předpokladem přitom je, že návrh zákona bude včas schválen oběma komorami Parlamentu. Proto se navrhuje Poslanecké sněmovně, aby vyslovila s návrhem zákona souhlas již v prvním čtení.

V Praze dne 2. března 2009

předseda vlády

ministr vnitra